

til 70 oyr. kg. Ein av Føroyingunum keypti eitt petti av klippfiski, eina turra ál, og kostaði hetta 105 pts. fyrr 280 gram, hvat ið svarar til 1,50 kr. pr. kg. — Ein prisur, sum er javnur við smásluprísir á meðalgóðum klippfiski í Keypmannahavn nú.

## II. Klippfiskurin á framsýningini.

Hitt einasta staðið, vit søu føroyskan klippfisk, var á framsýningini í Barcelona; men tíverri var henda sjón ikki nokrum rættgjørandi Føroyingi til gleði. Meginparturin av tí fiski, her lá, var nú spiltur. Ivaleyst hevði hann verið sendur í góðum tilstandi, og tað sást, at hann hevði verið av besta fiski, sum Føroyingar eiga; men hvat nýtaði tað, nú var hann gular á líti, og tað var ikki frítt fyri, at her sást til hina illu sjúkuna, „pink“, í honum. Bert í einum kassa lá góður fiskur; men hann var eisini so nær sum nýkomin. Tveir kassar vóru tórnir enn. Tað er sjálvsagt, at klippfiskur ikki tolar at liggja frammi í mánaðarvís í hesum hitanum, sum hevur tikið upp seg at standa fyri hesari týðningarmiklu framsýning. Tað var heldur ikki til frama fyri prýðiliga framsýning, at hin føroyski fiskurin var spjaddur sundur í smáþópar uppá nakrar fíar fiskar í hvørjum, hvør fyri sín keypmann. Framsýningin av føroyskum klippfiski í Barcelona skuldi væl ikki hava til endamáls at sýna Spaniumonnum, hvussu teir ymisku stóru og smærri keypmennir í Føroyum eiga; men heldur at sýna fram eina vøru sum „Bacalao de Faroe“, t. e. føroyskan klippfiskur, og sum kundi vera okkara landi sum heild til heidurs. At hitt fyrrnevnda tó hevur ligið honum, sum fyri framsýningini stendur, nærri, prógvandi ein alverðis stór, hvít talva uppá á veggnum, har novnini á einum hópi av keypmönnum — bæði teimum sum høvdu fisk á framsýningini og teimum sum

ongan høvdu — prangaðu í svørtum bókstavam. Ein vanligur føroyskur bátur við reiðskapi, J. Waagsteins vakri málningur, umringaður av fotografium frá føroyskari fiskivinnu, ella ein snøggur slupmodellur, kundu líkaltíð sum ein svartur diskur mitt á gólvnum, við ymsum meira ella minni vællukkaðum føroyskum heimayrki, bjarga tí, sum átti at vera høvuðsmálið: *Einari føroyskari klippfisk-framsýning.*

Aður enn vit fóru, var nýggjur klippfiskur komin frá Føroyum á framsýningina, men hann var ikki lagdur fram. Vónandi verður bæði meiri og betri fiskur tilsteðis har, tá framsýningarlutirnir skulu fáa sín dóm til premiur (um so skal vera), tí annars verður so illa vorðið, at tað var nógv betur, at eingin føroysk framsýning hevði verið í Barcelona.

Tað hjálpar okkum ikki stórt, at tann klippfiskur, sum Norðmenn høvdu sýnt fram, var ein góðan mun verið enn okkara, tí hann var so snilduliga lagdur, at ókon eygur ikki sá, hvussu hann var. Meðan hin føroyski fiskurin lá opin fyri fullum dagslýsi, var hin norsk lagdur, har lítið dagslýsi kom til; harafturimót var varpað elektriskt síðuljós inn yvir hann á ein sovørðan hátt, at hann fekk eina nógv betri útsjón, enn hann átti. Norðmenn høvdu eisini sýnt fiskin fram á fleiri mátar: 1) vanligan leysan klippfisk, 2) klippfisk í kossum, bæði í trækossum berum og við zínki innanum, 3) sundurskorin fiskur í blikkdósum og 4) ráskorin, turrur fiskur — bæði torskur og smáfiskur. — Hvervið gjordist henda norska fiskafamsýningin meira fjøllbroytt til útsjónar, enn tann føroyska, so sjálvst um hin norsk fiskurin var ringari vara, fekk hin ókoni áskoðarin eina betri framsýningarlaga ávirkning her. At úrslitið verður eitt annað, tá vorurnar koma til dóms, vilja vit vóna.

R. Rasmussen.

**Fiskaprisir.** Um klippfiskaprisin frættist frá Bilbao  $\frac{1}{2}$  at har var lítill norskur klippfiskur á marknaðinum, bert 1500 pk., meðan av íslenskum lógu 20.000 pk. Prísirnir eru á norskum fiski 78—83 Pesetas og á íslenskum 77—82 Pesetas.

**Saltfiskaprisir.** Sum kunnugt er var saltfiskaprisurin í vár heldur lágur. Ein partur av okkara besta fiski fór burtur fyri 34—30 ísl. oyr. kg. og meginparturin av tí, sum heim var fært fór til keypmennar her fyri ein pris, ið lá um 30 dansk oyr. kg. Síðani hevur saltfiskaprisurin farið hækkanð frammi. Nú eru fleiri keyparar frammi enn verið hava fyrr til saltfisk, og verður nú boðið 40 oyr. kg. f. o. b. Eisini hava verið boð frammi uppá 47 c. i. f. Kphv. Nakað av heimkomnum Grønlandsfiski var í august selt til Bretlands fyri væl legri pris enn nú býst.

**Ein atfinning.** Trúboðari J. H. Simonsen, Vestmanna, helt kristuligan fund, meðan „Nova“ dvaldist á Faskruðsfirði á síðstu heimferð síni frá Íslandi. Hesin fundur var ætlaður særliga fyri føroyskar útróðar menn, ið vóru á heimferð við hesum skipi; men herumframt vóru bæði Norðmenn og Íslendingar komnir til fundar.

Umframt J. H. Simonsen talaði ein ungur maður av Selatra. Í endanum av roðu sínari segði hann, at vit Føroyingar einki Guðs orð áttu á móðurmáli okkara; men tilbetur á einum øðrum máli, vit skiltu væl (hann mundi meina við Danskt).

Tað er harmuligt, at Føroyingar skulu geva so skeiva fráfriðing frá mentunnarlívi okkara fyri fremmandum fólki í fremmandum landi, tí tað vita allir lesandi Føroyingar, at vit eiga ein stóran part av biblíuni, umframt ein hóp av sálrum og øðrum kristuligum lestri, á móðurmálinum.

Ein ið var á fundinum.

## Úr Føroyum.

Thorshavns Ungdomsskole, under Ledelse af Snedkerm. P. Poulsen, begynder til 1. Oktober. Eventuelle Deltagere bør indtegne sig hos Skoleens Leder inden 25. ds.

### Heimkomin skip.

Úr Grønlandi eru nýliga heimkomin: „Phi-Phi“ 100,000, „Knorrur“ 68,000, „Turid“ 85,000, „Polarstjornane“ 70,000, „Ernestina“ 115,000 og „Nord-farid“, ið hevur verið fyri óhappi at sigt á land og fingið stóran leka, 70,000, „Silver lining“ 72,000.

### Vegna plásstrot

mega fleiri innsendar blaðgreinir stóga til næsta blað.

### Kúgvín.

ið ríkin var á land í Sandvík, var úr Koltri. Heilt stuttan veg hevur hon so ikki ríkið.

### Kollafjørður.

### Bilóhapp.

Fríggjadagin hendi heldur stórt bilóhapp á Kvívíkar—Kollafjarðarvegnum við Mjávoti. Hin kommunali rutibilurin koyrdi út av veggnum her, og var skákið so dygt, at ferðafólk ikki sluppu heilt óskalað frá óhappinum. Eisini bilstjórin fekk mein av tí, meinslaði annað beini og fekk hald undir síðuna, umframt at brósti hevði fingið dyggan stoyt. Ein kona fekk øxina úr lið og ein genta fekk „nervachocke“. Læknin kom til steðar, og fekk hann øxina aftur í lið hjá konuni, men gentan er framvegis sjúk, tó sigst hon nú at vera eitt sindur frægari.

## Lýsingar

### Alle bør bruge:

„Rita“ Sæbespaaner.

Skrubbifon „R. A.“

„Tjaldur“ Sæben.

„OKKARA“ Toiletsæber.

De bedste. De færeste. De dreste.

## Sækketvistlærred 48 Øre

Et Parti svært, ubleget realiseres mindst 20 m. samme Kvalitet 125 cm. bred 95 Øre pr. m. Ubl. Skjorter 200 Øre i lille og middel Størrelse, stor 225 Øre, svære uldne Herresokker 100 Øre, svært ubl. Planel 70 cm. bred 65 Øre pr. m. Viskestykker 36 Øre. Vaffelhaandklæder 48 Øre, kulorte Lommeterklæder 45×45 cm. 325 Øre pr. Dus.

Fuld Tilfredshed eller Pengene tilbage. Forlang illustreret Katalog. SÆKKELAGERET, Sct. Annæ Plads 10. København K.

### Lýsið í

## „Føroya Social-Demokrat“!

Tá landið leggur breitt bak til, vil innkeyp og sola ikki merkjast av peningavandanum. Í samband hervið er vert at vísa á ein landsbank og meira tingmonnum til av álvara at fara undir at fáa á stovn ein slíkan bank. Í hesum máli er kanska enn gjørligt at yvir-tikið aktiurnar í Føroya Banki, tí um tað fekkst fjöggunum var tað kanska hin lættari mátin at loyst bankspurningin. Eg veit, at tað var ein tíð, við tað at staturin hevði hond í honk við Landmandsbanken, tá henda tilfættan kanska og kettliga kundi fingist í lag. Møguligleikarnar herfyri nú eri eg ikki kendur við.

Við at hava eina landskeypslu- og solustøðu vil forningurin — umframt at kunna springa fleiri millumhandlariðini um — samlast til stórrí farmar og harvið gerast mikið biligari.

Tá landið hevur inn- og útskipingina fyri stórsta partin í sínum hondum, er tað eisini betri státt til annaðhvørt beinleiðis sjálvt ella gjøgnum p.f. Skipafelagið Føroyar at skipa fyri einum góðum sambandi millum útriðrnar og høvuðshavnirnar. Tað er eyðvítt, at málið má vera, at íbúgararnir við útriðrnar ikki megu nevast av farmagjaldsdýkanini. Prísirnir mega verða eins harúti og í høvuðshavninum. Útriðrnar nevast óg hart frammanundan av ringum vegar og havnalíkindum. Ein útjavnan av farmautreiðslum kann bert henda við landsins hjálp. Og í hesum føri verður tað landinum dýrt at vera smáttskorið og sovarði. Í spjaldingini sum er, er tað næstan ómøguligt at fáa eitt skilagott og ganguligt samband. Rutuskjip, feløg og motorbátar undirminera og taka beinið undan hvørjum øðrum. Ein centralisering av skipasambandinum innan- sum úttanoyggja treingir í stórum.

Sum ein byrjan hava javnaðarmenn skotið til at taka saltið, kólið og kokesið.

Hetta eru einir triggir teir stórtu artíklarnir, ið innfluttir verða, og eru teir av stórsta týðningi at fáa bilagast og høgligast.

Hjá teim stórtu forrættningum kann tað ganga nokulunda lætt at fáa hesar artíklar biligar. Tó ofta er kunn á. Men flestir smá-ella minnihandlarnar nevast í stórum av, at tað fyri tað fyrsta er teim ov torført at fáa fatur í hesum neðsynjar produktum, og so fyri tað annað, tá teir fáa tær, koma tær umvegis við øllum umvegisvísðerðum.

Komin á tal við fiskarar hoyrir ein ofta klagu yvir, at teir hava nøyst at gingið og biðað, tí saltið ikki var klárt. Og spyrja vit hví, er tað kanska ikki langt frá meiningini, tá svarað verður — hetta umfatar eisini og serliga tær stórrí forrættningarnar — at ráðini hava verið soleiðis, at biðað er í longesta lagi við at bestilla.

Tað er sjálvandi ikki sum sagt, at um landi tekur handilin við salti, vil tað ikki eins og nú bera til at innskipa saltið beinleiðis í sluppinar, aðrenn tær sigla og tað vil dyrkað. Í hesum verður eingin vend. Hvør forrættningin gevur so nær sum móguligt upp, hvussu nógv salt, hon hevur brúk fyri. Til tær stórrí forrættningarnar koma so saltfarini. Har kann so fyllast í sluppinar eins væl og nú. Viðvikjandi at goyma saltið er tað eisini eyðvítt, at tær stórrí havnirnar verða nýttar. Tær stórrí forrættningarnar hava sínar saltløgur. Tað sum ikki alt fyri eitt verður koyrt í sluppinar fer eins og nú í salt-

løgurnar. Viðvíkjandi saltinum, ið verður nýtt av smáhandlarnum og av bygdum, má landið sjálvandi hava sínar egna lögur, fyrst til leigu, tá ið ráðini verða, verður at byggja. Fyri teir stórrí keypmennir verður einki at missa. Teir fáa teirra salt eins biligt og rimuligt biligari enn áður. Útriðrnar koma at vinna í stórum. Løttingið vinnur ein sámuligan pening.

Venda vit okkum til kólið og kokesið er ikki allastaðni so lystiligt, og sum vanligt er tað serliga grefligt við útriðrnar, har kolaprisirnir eru reðuligir.

Her treingir í stórum til javnara. Landshandilin við kóli og kokesið er í hegstá stigi neyðurluvuligur. Tað skuldi verið munur á, at landið tók kolhandilin, og at hann nú er monopoliseraður av einstakum.

Her skal setast fram eitt hyllingsvirgil av salt, kol og kokes nýtsluni og ágóðan, landið kann hava av einum landshandi við hesum artíklum.

Nú verður innført o. u. 7000 tons av kóli og kokes og ætlað eftir fiskiskapinum fyri í ár, mega Føroyingar nýta um 20.000 tons av salti. Fiskiskapurin hevur ókst í øllum teim seinastu árunum, og veksur hann her eftir sum frammanundan í mongd pr. fiskara vil tað gera — fólkatálið ókst í hvørjum — at saltmøgðin ókst í forhald.

Ein landshandi vil sum sagt keypa nógv biligari enn privat-handlarna, sjálvt um hesir vóru eins væl merkantil og figgarliga væl útbúarnir, tí: 1) Mongdin er samlað og ger soleiðis stórt innkeyp isenn móguligt. Við friur at heimita tilbøð í stórum fáast jú vorurnar allíð biligari enn um varð keypt í smáum. 2) Við at taka í stórum, kunna stórrí farmaskip nýtast. Í hesum føri ger forhaldið seg galdandi sum í voruprisarvinnin uppá tonsið til um 6 kr. Agóðin verður so hyllingsvís:

|                 |                      |             |
|-----------------|----------------------|-------------|
| Salt .....      | 20.000 tons á 6 Kr = | 120.000 kr. |
| Kol og kokes .. | 7.000 „ „ „ „ =      | 42.000 „    |
|                 | Samlað               | 162.000 kr. |

Seta vit tær 62.000 kr. til útjavnan av farmagjaldinum til útriðrnar verður eftir til landið, ultan at nakar keypmáður ella reiðari hevur mist nakað, tvørturimóti, 100.000 kr.

Her afturat er at leggja national ókononisk tikið — allan tann óbeinleiðis vinning, sum flýtur av einum betri úttan- sum innanoyggja sambandi sum landshandilin móguliger.

Uppskot frá P. M. Dam:

- 1) Løttingið úttalar, at handil við salti, kol og kokes eigir eina at fara fram við almennari fyriskipan við løtingsins ábyrgd.
- 2) Sett verður ein trýmannavevnd fyri til næstu tingsetu at fáa útarbeitt og sett fram eitt fullgjøgð lóguruppskot viðvíkjandi eini tilikari fyriskipan sum nevnd er í punkt 1.